

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին և Պոստի համար 180 ղշ.
» Գումարաց » 10 ղշ.
Վեցամսեայ և Պոստի » 90 ղշ.
» Գումարաց » 5 ղշ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 30 փր.
Հանձնարարութիւնը մէկ անգամի հաւ-
ժար 3 զուրուշ, երկու անգամի հա-
ժար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու
համար կտտ սովորական թիւն կ'ըլլայ:

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ ԼՈՒՊՈՒԹՅՈՒՆ 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Աւստրիոյ կայսրութեան վիճակին
միտք եկած լուրերը քաջաբերական չեն:
Պ. Տը Պայսթի յաջորդները գետ-
իւննց պաշտօնէութիւնները չկողմած
մէջերէն անհամաձայնութիւնն ծա-
գած է: Կրնայ ծանր մը
յառաջ յիշել և մինչև
թիւնն վիճակի հարստեան գա-
նաւոր:
Այս վիճակին պատճառ գլխաւո-
րապէս Աւստրիոյ կոմսը կը համարեն,
որ կրնանապետական քաղաքականութե-
թիւնը յաղթանակել տալու փութով
Աւստրիոյ ինքնորինական պաշտօնմանց
գէտն կենտրոն կաշխատի: Ասով իրեն
դէմ կը պայքարէ ոչ միայն Պոմերանց Զե-
քերը, այլ և իրաւականները Սէրբիոյն
և ուրիշ Սլաւ մագոյրները: Երբ
Պոմերանց ինքնորինական իրաւանց
տանհարութիւնն իրենց սպառնալիքն իրա-
ւանց ալ ջնջման սպառնալիք կը հա-
մարեն:

Այս բանին առաջինը մը կրնայ
համարուիլ իւրաքանչիւր վախճանաւոր
լրագրին հետեւեալ համառածը:
Գոհ կը լինին յիշելով թէ իւր-
ւաքանց ազգային կուսակցութեան գը-
րութիւնները յանգստ անգամ փորձ փոր-
ձեցին յարաբերութիւն կապել զաշ-
տակական կուսակցութեան հետ, բայց
այս վերջինը Հունգարիոյ ինքնորինա-
թիւնն ու ամբողջութիւնը պատճառ-
բերելով չընդունեց անոնց առաջար-
կութիւնը: Այս կուսակցութիւնը իւր-
անամով կզգուշանար Հունգարիոյ պե-
տական մարդոց դժգոհութիւնն առիթ
մատակարարելու: Բայց հիմա այս պը-
տականութիւնը գաւառաւ կրնայ ընել
էթէ Հունգարացիները մեր իրաւանց
հակառակորդը ճանչելու ստիպուած
ենք, պետք է որ զանոնք իբրեւ թըշ-
նամի նկատենք և ուր որ կրնանք
մեղի գաշնակիցներ փնտռենք: Բա-
նի որ իւրաքանչիւրն ու Սերբիոյն
ենք ուսանին մնացած էին իրենց
ընդգրկութեան մէջ: Հունգարացիք
կրնան իրենց արուեստակեալ արհաւիր-
տութիւնն ուսուր բռնել: Բայց այն
օրը որ Սլաւիան ընդգրկութիւնն Ա-
ւստրիոյ գաշնակցականաց հետ կա-
րենայ միարմիլ, Աւստրիոյ կոմսին
թղթեայ գեղեցիկ պաշտաններ կը
փրկեն:

Պոմերանց Բոլքերը անուն լրագրին
հետեւեալ յայտարարութիւնն ալ նը-
շտակութեան արժանի է:
Ներկայ յայտարարութեան իրենց
գին մէջ չենք գիտեր թէ Աւստրիոյ
երկիրները կոչուած քառսն օժ կը կա-
ռավարէ սահմանադրական գաղափա-
րաց համեմատ: Բայց անկեղծու-
թեամբ կրնանք տմեն յիշենայցոյ,
թէ Զեք ազգին իրաւունքը տանալին

ընկեն: Սլաւ ազգին իրաւունքոյս
ժողովուրդները պիտի պաշտաւորէ որ
ինքզինքնին պաշտպանողական վիճա-
կի մէջ: Գոհն և յիշելով ուրիշները,
Պոմերանց անտանգութեան մինչև
Պայսթի գետին արդարանքը զայսինքն
ուր կարծեք զաւագին տաղանք մը
զաւրս կը ցոյցէ: Երբոր Զեք ազգը
Գերմանացոյց ու Մաճաւաց բերու-
թիւն մտածուած է, որ եւ է Սլաւ ժողո-
վրդեան մ'եղած անխառնութիւնը: Թէ
յայտայս և է թէ յայտայս լեթայ
բախտեալ Սլաւ ազգին զրկմանը պի-
տի համարուի, որոյ դէմ ամեն Սլաւք
մէջ մարդու մը պէս ինքզինքնին պի-
տի պաշտպանեն:

Գաղղիոյ մէջ վերջին պատերազ-
մին ժամանակ տնտեսութիւնն ընդ
գործակները ընտղ յանձնաժողովը
Պաղէն մարալստիւն միայ բրած քն-
նութիւնն աւարտել: Մէջի բանակին
գլխաւորական թուղթերէն կը հասկցուի
թէ կարգութի Պոմերի եւ իրիւրի
հակառակորդներէն առաջ և յետոյ
երկու կողման բռնած զիրքերը կը
նկեն: Պաղէն մարալստիւն զինքը
պաշտպող թիւնով զիմերը պատուել
և դէպի թիւն կամ յերտեմն քաշել
և այսպէս կրնար երթող հայտնի
բանակեալները զորոց հետ միանալ:
Բայց չուզեց այսպէս ընել:

Վերջինեալ ճակատամարտներուն
աւաղին 1870 զոտոտու 14ին, վեր-
ջինն ալ նոյն տարուց հոկտ. 2ին տըր-
ւեցաւ: Մինչև հոկտ. 15, Գաղղիական
զորքերը յուսով և կորստով թըշ-
նամեցին դէմ քաշել կուշին, բայց մա-
րալստը զանաք անգործութեան
մէջ կը պոսէր: Բայց Նոյեմբերի առա-
ջին օրերէն սկսեալ սղայք և զորա-
կանք հոկտեմբ. 19 ու գաւառանութեան
զուհ եղած էին:

Պաշտօնական գրութիւններն եւ
զորապետաց թղթակցութիւնները, կը-
սէ Բալթի լրագրերը վնասական կեր-
պի կը հաստատեն Պաղէն յոնցու-
րութիւնը:

Ինչին իրողին առաւել մանրու-
մանաբար կը համբէ յիշեալ մարա-
լստիւն յանգստները: Զգու պո-
շտման ժամանակ իր հետ գտնուող
սղայաժողով անդամները գրած են
իր միտք, և տանք են:

1. Սկզբէն թող առաւ սր թըշ-
նամին զինքը նեղ չըլնանակի մը մէջ
պարգիւնէ, ուր Գաղղիական բանակը
գաւառաւ կրնար չարիլ:

2. Ոչոտոտու 19էն մինչև 26 ան-
շարժ կեցաւ, առանց թիւնաւոր միայ
յարմարելու կամ գոնէ զայն հիտու-
ղտելու, և և միտաւանգ ուստից քա-
նի մը յառաջանալու դերք գրուելու
կամ ամբողջելու, որք թէ յարմարման
և է թէ պաշտպանութեան համար իրաւ
թիւնկողմէն էին:

3. Սկզբէն չուզեց խնայութեամբ

մատակարարել Մէջի մէջ գտնուած
պաշարը, և չափով բարձր զորաց և
բնակչաց:

4. Ոչոտոտու 26ին թիւնաւոր գի-
ծերը պատուելու զորք փորձ մը չը-
րաւ, այլ միայն տաւրեւել զայց մ'ը-
րաւ, որ ետքէն կատարուելիք գործ-
ւութեանց փոփոխութիւնը:

5. Նոյն օրը զորքերը Մաղէի ալ
կողմը համարմեղէն ետեւ կրիտենի
դգեակին մէջ պատերազմական ատենին
գումարեց: Գլխաւոր զորաց տեղափո-
խութեան միայ զորապետաց կարծի-
քը կ'ընտելու, ստանալու:

6. Վճարական պարտքներուն մէջ
Մաք-Մաճոն մարտիմտեղն առաջած
կարեւոր տեղեկութիւնները զորապե-
տակոց հրամանատարներուն չյայտնեց:

7. Ոչոտոտ. 31ին, ուշ թըշ և ա-
ռանց որչա՛ն պատակ մը յուշներու, զո-
րավարաց, Մէջի հիւսիսային կողմէն
զորո յաղաւորութիւն մ'ըրաւ, և հե-
տեւեալ օրն ալ առանց բացարձակ
հարկի զորքերն ետ քաշեց:

8. Սկզբնական տնտից մէջ զօրեւ
զորք ուղարկելու մը բնու չփորձեց Պեր-
մանական բանակին դէմ, մինչև եւ
զորականք եւ սղայք քաշելու կը փա-
փաքէին, և ձիւնն ալ բաւական օրն-
եալ լինելով կրնային տակաւին թըշ-
գանձել քաշել:

Ասանցմէ ուրիշ ամբողջականութիւն-
ներ ալ կան, բայց զիմադրենք ա-
տենք են: Երբ միայ հասարակաց կա-
ծիքն արգէն իր պատկարասութեան
վերաբ առած է: Ուստի Պաղէն ինչ
մեկնութիւն ու բացարձակութիւն ալ
սղայ պա կ'ետեւեն, և ինչ վերա ալ որ
ստանայ իր գաւառաւորներէն, չյուսաց-
ւիր որ հասարակաց պաշտպան փոխե-
լու յաջողի:

Գաղղիական բանակի թիւնները լը-
րագրին խոսքին նոյնեալ Պ. թիւեր
առաւմանակեալ վիճակին վերջ տալու
և միտպետական մեքենայութեանց
առաջին առաւել համար ժողովրդեան
ընդհանուր քաշէին դիմել կը մտարե-
լէ: Բուէի գրուելիք խոսքներն հե-
տեւեալները պիտի լինեն:

Վերջինը Հանրապետութիւն կու-
ղէ թէ Միապետութիւն:

Պ. թիւերի նախագահ միայր կու-
ղէ:

Նիւտոնութիւն կուտայ Պ. թիւերի
օր իր յաջորդը նշանակել, ժողովրդ-
եան վաւերացմանը ներկայացնելու
պայմանաւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 21 նոյ.

Փարիզի Հասարակութեան Բէք
Տիւնն անուն լրագրին խորագիրները
գաւառ պատերազմական ատենը,
վերաբել և ինչեւ խաղաղութեն
մաս, և խոսքեր խորագիրն ալ ի

ՊԱՅՄԱՆՔ

Իւրաքանչիւր լրագրաց ճանքու-
ծաւրը խորագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս փոխարեւալ նամակ
կամ որ եւ ինչ գրութիւն խորագիր
Տնօրէնին պիտի ուղղուի, և Պո-
լիտ. Ձեռնիկ խան, Մարտի գրասեն-
եակը:
Ճանաւ. ծովքը չիմարած նա-
մակ չընդունուի:

մշտնջենաւոր շղթայակալ ուխտու-
թիւն գտնաւարուեց:

Ինչհանրապէս կը կարծուի որ ազ-
գային ժողովը կուտարութեան եւ
խորհրդարանին ճարիպ գումարու
աւաղարկութիւնը պիտի ընդունի, կը
յուշեւեն թէ կուտարութիւնը պի-
տի պաշտպանէ այս առաւելութիւնը:

Կը հաւատեն թէ փարիզի կոմսն
և Շամպորի կոմսը (մէկն Օրլէանեան
և միւսն օրինաւարական առաջին ժո-
ւաւեղ) համաձայնած են որ Պոլսոյն
եան տանին երկու ճիւղերուն մէջ
գաշնակցութիւն մը հաստատեն, բայց
իմայի գաւառ և յանգիստի իշխանն
անկեղծաբար Հանրապետութիւնն ըն-
դունած են:

Լոնտոն 20 նոյ.

Մէքսիկայի մէջ ահագին յիզա-
փոխութիւն մ'ըրաւ, որ երկիրն ամեն
կողմը ճիւղեր ունի: Զորքերը կառա-
վարութեան նպատակաւ չեն:

Համ 20 նոյ.

Պ. թուրքոյ՝ ճերմակաւոր ժողովրդ-
նախագահ անուանեցաւ:

Մոսկոյն Զորքերի երկէ Պաղէն
նմրկայացաւ, և Սլաւիստին ինքնապէք
նամակը մտաւ:

Մարտի 18 նոյ.

Կառավարութեան պաշտօնեայք
ամենը մէկէն հրաժարելու յայտարա-
րութիւն ըրին թէ վանորէնց վերա-
հաստատութեան տաւարկութիւնն և
բնախանայ ժողովին ընդունուի:

Լոնտոն 21 նոյ.

Ում. Բոնո. 4700
» Բոնո. 4865 640
» » 4869 540
Անգլ. Բոնո. 230
Բանթ զաղ. 540

Ինքերու 20 նոյ.

Բանայի, Մ. Ն. Ո. 200
Դաւաւած 43000 հոկ.
Յորն բարեբաւ, զինքն անտոխտ
Մարտի 20 նոյ.
Յորն կը բարձրանայ և կուղուի.
Բանայի թու.

Ա Ջ Դ

Տղարանիս գործարարներէն ոմանք
հիւանդ լինելուն պատճառաւ քանի
մ'օրէ ի վեր լրագրոյս հրատարակու-
թիւնն ուշ կը մնայ, որոյ համար մեր
յարգի ընթերցողաց ներողամտութիւն-
նը կը խնդրենք:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութեան
մէկ ազգարարութիւնը Բանայանի
ժամանակ մաշաքաղաքի չաւան-
րուն մէջ Տահի Հարէմներու նկատ-
մամբ Լոնտոններէ տնտից փոխու-
թիւն միայ քանի մը խոհանարան պատու էրներ

